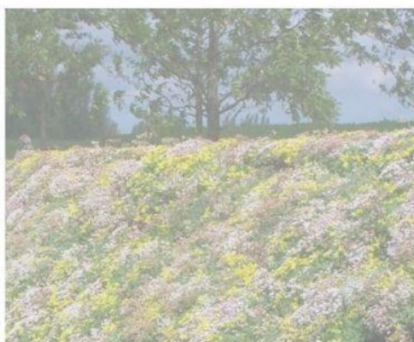
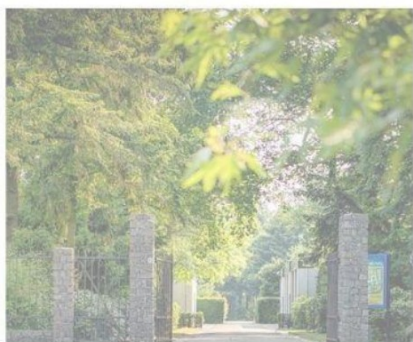
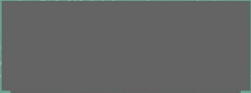
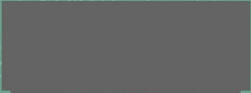
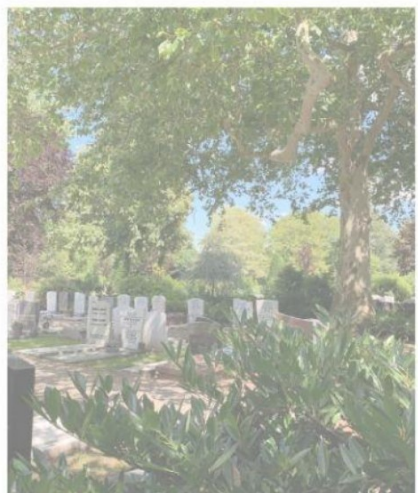
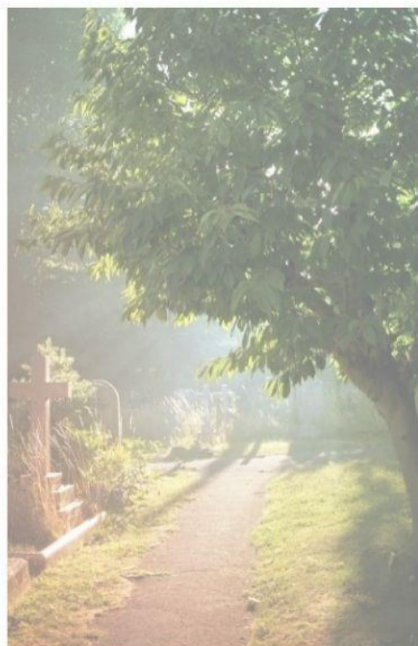

Notitie

Natuurbegraven

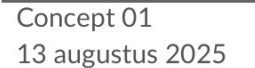
Projectnummer: 25-2489
Opdrachtgever: Gemeente Veere
Datum: 29 augustus 2025
Versie: Definitief 01
Auteur:
Projectleider:

Inhoudsopgave

Vrijgave	1
Inleiding	2
1.1. Aanleiding en doel	2
1.2. Totstandkoming	2
2. Context	3
2.1. Wat is een natuurbegraafplaats	3
2.2. Voor- en nadelen	4
2.3. Natuurbegraafplaatsen in de omgeving van Veere	4
2.4. Wat is natuurlijk begraven	4
2.5. Mogelijke voorwaarden	5
2.6. Juridisch kader	6
3. De eisen	7
3.1. Ruimtelijke eisen	7
3.2. Geschiede gebiedstypen	8
3.3. Technische eisen	10
3.4. Maatschappelijke eisen	14
3.5. Natuurbescherming	15
4. Mogelijkheden van exploitatie	19
4.1. Ontwikkelen, beheren en exploiteren vanuit de gemeentelijke organisatie	19
4.2. Ontwikkelen, beheren en exploiteren door een private partij	19
4.3. Overige vormen van beheer	20
5. Conclusie	21

Vrijgave

Titel: Notitie natuurbegraven
Projectnummer: 25-2489
Auteur(s):
Projectleider:
Status: Concept 01
Datum: 13 augustus 2025

Opdrachtgever:
Gemeente Veere

KYBYS B.V.

www.kybys.nl
info@kybys.nl

Gecontroleerd en vrijgegeven conform NEN-ISO 9001

Vrijgave:

De algemene voorwaarden van KYBYS B.V. zijn van toepassing. Deze kunt u raadplegen via de website:
<https://kybys.nl/algemene-voorwaarden/>.

1.1. Aanleiding en doel

De gemeenteraad van Veere wil graag weten wat de mogelijkheden zijn voor een natuurbegraafplaats in de gemeente. De behoefte hiervoor is ontstaan door onder andere vragen van de inwoners en vragen vanuit initiatiefnemers. De gemeente heeft behoefte aan een notitie met kaders waar aanvragen objectief aan kunnen worden getoetst. In opdracht van de gemeente heeft KYBYS deze notitie opgesteld. Deze notitie maakt duidelijk wat een natuurbegraafplaats is, waar een natuurbegraafplaats aan moet voldoen, wat de planologische en technische voorwaarden zijn en welke (on)mogelijkheden er zijn binnen de gemeente Veere. Daarbij moet benoemd worden dat er bij de eventuele komst van een natuurbegraafplaats ten alle tijden sprake is van maatwerk en dat er op basis van de kaders alleen geen doorslaggevende keuze gemaakt kan worden.

1.2. Totstandkoming

Er is ten behoeve van deze notitie gebruik gemaakt van:

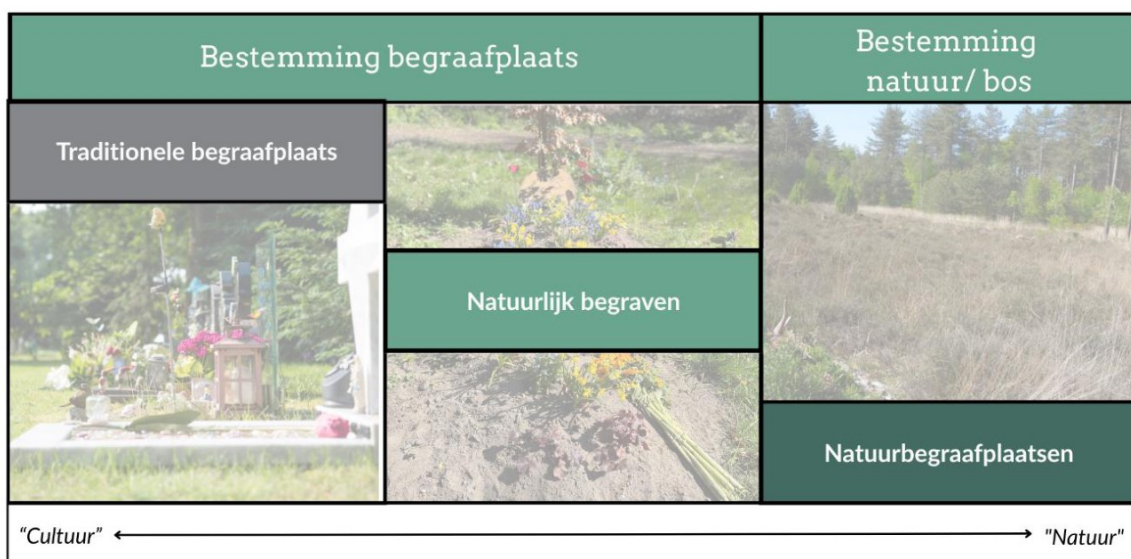
- Diverse rapporten en onderzoeken over natuurbegraven;
- Website Brana, de branchevereniging voor natuurbegraafplaatsen in Nederland;
- Omgevingsvisie en -verordening van gemeente Veere;
- Omgevingsplan en bestemmingsplan van gemeente Veere;
- Wet natuurbescherming;
- Provinciaal natuurbeleid waaronder het natuurbeheerplan en de natuurvisie;
- Zeeuwse Bosvisie;
- Omgevingsprogramma Duurzaam Veere.

2. Context

In dit hoofdstuk wordt toegelicht wat natuurbegraafplaatsen zijn, wat de voor- en nadelen van natuurbegraven zijn, en hoe natuurbegraven zich verhoudt tot natuurlijk begraven.

2.1. Wat is een natuurbegraafplaats

De afgelopen jaren zijn natuurbegraafplaatsen steeds populairder geworden. Dit komt voort uit de behoefte van mensen om in een natuurlijke, groene omgeving te worden begraven. Deze behoefte wordt (mede) beïnvloed door traditie, cultuur en religieuze overwegingen. Er zijn op dit moment circa 30 natuurbegraafplaatsen in Nederland en dit aantal groeit jaarlijks met 2 á 3 nieuwe locaties. Het aantal natuur begravingen groeit jaarlijks met circa 35% per jaar; in 2024 waren er rond de 3.500 begravingen op een natuurbegraafplaats. Hiermee worden natuurbegraafplaatsen steeds meer concurrent van crematies. Dit komt mede omdat de uitgangspunten van beide vormen overeenkomen (geen zorg voor een graf, geen extra kosten meer). Ten opzichte van een traditionele begraafplaats draait het bij een natuurbegraafplaats echt om de natuurbestemming.

Figuur 1: Vergelijking van vormen van begraven

Er is geen vaste definitie van een natuurbegraafplaats, maar enkele veel voorkomende kenmerken van het gebruik en de inrichting zijn:

- Verbondenheid met de natuur met een spirituele betekenis, de beleving dat het lichaam wordt 'teruggegeven aan de natuur'. Daarmee is er impliciet de behoefte en de verwachting dat het graf niet wordt geruimd.
- Een beoogde minimale impact op het milieu en een sober graf. Het graf en de grafbedekking zijn zo eenvoudig mogelijk en biologisch afbreekbaar, zoals het gebruik van alleen een lijkwade of rieten 'mand' en een onbehandelde boomschijf als grafmarkering.
- Het terrein wordt extensief onderhouden, waardoor een verwilderde, natuurlijke uitstraling blijft bestaan en de omgeving een positieve bijdrage levert aan de biodiversiteit. Om deze reden zijn de graven zoveel mogelijk vrij gepositioneerd en doorgaans alleen éénlaags.

- De kwaliteit van de natuur is belangrijk. Het begraven is hiermee ondergeschikt aan de natuurontwikkeling.
- In principe geven natuurbegraafplaatsen een graf uit voor onbepaalde termijn en wordt het graf niet geruimd.
- Een natuurbegraafplaats vereist vaak een groot oppervlak, zeker wanneer deze na verloop van tijd wordt uitgebreid. Daarnaast moet de bestemming van het grondgebruik daarop zijn afgestemd. De Brana gaat uit van circa 200 lijken per hectare.
- Natuurbegraafplaatsen kunnen zich bevinden in bossen, op heidevelden, aan de rand van waterpartijen of op open velden.

De branchevereniging hanteert de volgende definitie van natuurbegraafplaatsen, die aansluit bij bovenstaande kenmerken:

“Een echte natuurbegraafplaats onderscheidt zich omdat de doelstellingen gericht zijn op verbetering van de natuur. Er heerst eeuwigdurende grafrust en het natuurbeheer wordt uitgevoerd door een gecertificeerd natuurbeheerder. Uiteraard worden er alleen vergankelijke materialen gebruikt en zijn er geen blijvende grafmonumenten. De planologische bestemming van een echte natuurbegraafplaats is natuur én begraafplaats.”

2.2. Voor- en nadelen

Een natuurbegraafplaats heeft de volgende voordelen:

- Een natuurlijke uitstraling;
- Een uitbreiding van het aanbod van de vormen van begraven binnen de gemeente;
- Bevorderlijk voor de natuurontwikkeling ten opzichte van traditioneel en natuurlijk begraven;
- Beperkt onderhoud vanwege de ruimte die de natuur krijgt en de natuurlijke monumenten;
- Lage impact op het milieu en natuur ten opzichte van een traditionele begraafplaats.

Nadelen:

- Realisatie in een bestaand bos kan de natuurwaarde verminderen;
- Beperkte toegankelijkheid voor bezoekers;
- Complexe realisatie die vaak gepaard gaat met vergunningen, ecologische onderzoeken en bestemmingsplanwijzigingen;
- Langdurig natuurbeheer;
- De capaciteit van het begraafplaatsperceel wordt niet efficiënt benut vanwege het grote brutografooppervlak.

2.3. Natuurbegraafplaatsen in de omgeving van Veere

Op dit moment zijn er ongeveer 30 natuurbegraafplaatsen in Nederland. In de provincie Zeeland zijn er nog geen natuurbegraafplaatsen. In Colijnsplaat zijn er wel ontwikkelingen rondom de komst van natuurlijk begraven. De dichtstbijzijnde natuurbegraafplaatsen zijn Zomerlanden in Heinenoord en Huis ter Heide in De Moer.

2.4. Wat is natuurlijk begraven

Een goed alternatief voor een natuurbegraafplaats is het gebruik maken van structurele leegstand op een bestaande (conventionele) begraafplaats. Dit kan een gemeentelijke, kerkelijke of andere particuliere begraafplaats zijn. De gemeentelijke begraafplaatsen in Nederland worden, als gevolg van de toenemende voorkeur van cremieren, in toenemende mate geconfronteerd met structureel lege grafvelden. Deze kunnen worden ingericht en gebruikt voor natuurlijk begraven. Het deel op de begraafplaats voor natuurlijk begraven wijkt dan af van het huidige traditionele aanbod op de

gemeentelijke begraafplaatsen, wat doorgaans bestaat uit een herkenbaar repeterend patroon van strakke rijen graven en grafstenen. Natuurlijk begraven is dan een aanvulling op de bestaande situatie en een uitbreiding van het aanbod in de dienstverlening. Bovendien wordt daarmee invulling gegeven aan duurzaam grondgebruik. Een apart 'natuurvak' maakt regulier onderdeel uit van de te exploiteren en beheren gemeentelijke begraafplaats, de bestemming hoeft daarvoor niet te worden gewijzigd en de bodem is naar verwachting al geschikt voor dit gebruik. Tot slot biedt de ombouw van een (leeg) conventioneel grafvak tot natuurvak veel kansen om invulling te geven aan nu belangrijke thema's als klimaatadaptatie en het verminderen van hittestress.

Natuurlijk begraven kenmerkt zich door:

- Aanplant van inheemse plantsoorten;
- Minimaal gebruik van inrichtingselementen: bewegwijzering, prullenbakken en banken. Eventuele toepassing van inrichtingselementen dient natuurlijk te zijn;
- Geen stenen grafmonumenten;
- Een terrein met een natuurlijk karakter;
- Een natuurlijke padenstructuur, bestaande uit onverhard of halfverhard materiaal;
- Een langere graftermijn. Vaak worden graven uitgegeven voor een periode van 50 of 100 jaar;
- Een biologisch afbreekbare kist zonder grafgift. Ook mag er enkel biologisch afbreekbare kleding gebruikt worden.

2.5. Mogelijke voorwaarden

Hieronder is een aantal mogelijke voorwaarden opgenomen om op natuurlijke wijze te worden begraven. Het doel hiervan is om zoveel mogelijk te voorkomen dat de bodem verontreinigd of belast raakt. Deze voorwaarden kunnen worden opgenomen in de gemeentelijke regelgeving en aan uitvaartondernemers, rechthebbenden en belangstellenden worden meegegeven. Opgemerkt wordt dat er vanuit moet worden gegaan dat deze voorwaarden door de rechthebbenden en nabestaanden als vanzelfsprekend worden beschouwd, passend bij de argumenten en wensen om op natuurlijke wijze te worden begraven. Dit betekent dat er niet (of zeer beperkt) moet worden ingestoken op handhaving van deze voorwaarden.

- Grafmarkeringen zijn van organische, onbehandelde en inheemse materialen. De gemeente kan deze ter beschikking stellen. Bijvoorbeeld hout van een boom die in de buurt van de begraafplaats is gekapt. Rechthebbenden kunnen wel in de gelegenheid worden gesteld om de grafmarkering na verloop van tijd te vervangen, wanneer deze (bijna) is verteerd.
- Er worden geen kaarsen, versierde steentjes, bloemen, planten, knuffels, foto's en dergelijken bij het graf achterlaten. Na de uitvaart worden deze door de beheerder verwijderd. De beheerder kan deze eventueel later door de nabestaanden laten ophalen. Bloemen en planten zijn namelijk veelal bespoten met bestrijdingsmiddelen.
- De nabestaanden onderhouden het graf niet. Ook het 'onkruid' wordt niet door hen verwijderd.
- Bovengrondse as verstrooiing is mogelijk op de daarvoor aangewezen locaties.
- Er wordt bij voorkeur niet begraven in een kist, maar met behulp van een draagplank of mand. Deze materialen zijn niet uitgerust met (binnen)bekleding.
- Het stoffelijk overschot draagt bij voorkeur zo weinig mogelijk kleding en geen schoenen. Een wade is een goed alternatief.
- Het stoffelijk overschot draagt geen sieraden en er worden aan haar/ hem geen aandenken meegegeven.
- Aan de familie wordt ter overweging meegegeven om lichaamsvreemde materialen te laten verwijderen, zoals een kunstgebit, metalen pennen, amalgaanvullingen en protheses.

2.6. Juridisch kader

Het juridisch kader wordt gevormd door:

1. De Wet op de lijkbezorging;
2. Het Besluit op de lijkbezorging (een AMvB);
3. Omgevingsverordening Zeeland;
4. De Algemene Plaatselijke Verordening 2024 gemeente Veere;
5. De Verordening lijkbezorgingsrechten 2025 Veere;
6. Omgevingsvisie gemeente Veere;
7. Verordening van de fysieke leefomgeving Veere 2024.

3. De eisen

Om een locatie te kunnen beoordelen of het geschikt is (te maken) voor natuurbegraven, is een aantal criteria opgesteld, verdeeld in drie categorieën: ruimtelijke, technische en maatschappelijke eisen. Deze worden hieronder toegelicht.

3.1. Ruimtelijke eisen

Capaciteit/omvang

Is er voldoende ruimte om natuurlijk begraven mogelijk te maken? De locatie dient voldoende begraafcapaciteit te hebben, in aansluiting op de maatschappelijke behoefte. Hierbij moet ook rekening gehouden worden met de tijdsfactor, het aantal jaren waarin de locatie zich vult met graven. Voor een graf op een reguliere begraafplaats wordt gemiddeld 7 m² á 8 m² bruto gerekend. Dit is inclusief de algemene delen als groen en paden. Voor een graf op een natuurbegraafplaats moet aan de ene kant met een groter netto oppervlak per graf worden gerekend (de graven liggen namelijk minder dicht op elkaar en 'minder efficiënt' in een vak), maar aan de andere kant zijn er minder algemene delen, zoals paden en afscheidingen. Daarom wordt hier uitgegaan van circa 200 graven per hectare. Bij toewijzing van een locatie is het dus van belang dat er voldoende plek is, zodat de begraafplaats toekomstbestendig is. Zo zijn er in een bestaand bos bijvoorbeeld minder mogelijkheden dan op een nieuw aangelegd open terrein.

Omgeving/afstand tot andere bestemmingen

Is de omgeving (visueel en akoestisch) passend voor het gebruik? Het moet invulling geven aan het doel van de belangstellenden en nabestaanden om verbondenheid met de natuur te ervaren en dat eventueel een spirituele betekenis aan de locatie en het begraven kan worden gegeven. Dit criterium behoeft geen technisch onderzoek, maar wordt op basis van gevoel en beleving beoordeeld. Zo is het vanzelfsprekend dat lawaai en/ of een dichte bebouwing op korte afstand hier niet positief aan bijdragen.

Inrichting

Is het eenvoudig om het terrein in te richten voor het beoogde gebruik? Aandachtspunten hierbij zijn de parkeer capaciteit en een 'afscheidsplek'. Mensen die voor een natuurgraf kiezen, vinden afscheid nemen in een meer natuurlijke omgeving (i.p.v. een traditioneel rouwcentrum) veelal ook belangrijk. Op veel natuurbegraafplaatsen zijn daarom bijpassende afscheidsruimtes gemaakt. Dit kunnen afscheidsruimtes zijn die bestaan uit bijvoorbeeld een tipitent, een buitenruimte met houten bankjes of een kleine ruimte gebouwd van natuurlijke materialen.

Natuurbegraafplaatsen maken daarnaast deel uit van de omringende natuur. Een hek plaatsen is daarom niet wenselijk. Mocht dit toch nodig zijn om bijvoorbeeld loslopende honden of wild te weren, dan kan gedacht worden aan alternatieven, bijvoorbeeld het plaatsen van een wildrooster of dieper begraven dan op basis van de Wlb.

Bestemming

Komt de bestemming overeen met het gebruik? De bestemming van de grond moet overeenkomen met het doel om te begraven. Binnen de gemeente Veere zijn er geen wijzigingsbevoegdheden onder de omgevingswet om bestemmingen, zonder volledige bestemmingswijziging, te wijzigen om natuurbegraven mogelijk te maken. Het is dus nodig om het bestemmingsplan te wijzigen indien een natuurbegraafplaats gerealiseerd kan worden. Dit moet echter geen belemmering vormen voor andere ruimtelijke ontwikkelingen (wonen, werken, verblijfsrecreatie, sport, landbouw en energietransitie). Ook

mag de natuurbegraafplaats niet leiden tot ernstige belemmeringen voor (agrarisch) grondgebruik in de directe omgeving. Voor nieuwe begraafplaatsen moet het bestemmingsplan worden aangepast om (natuur)begraven mogelijk te maken.

Bereikbaarheid en openbaarheid

Is de locatie goed bereikbaar en openbaar toegankelijk? De locatie moet goed bereikbaar zijn per auto, fiets, te voet en openbaar vervoer. Daarnaast moeten er voldoende parkeerplaatsen aanwezig zijn en moet de natuurbegraafplaats openbaar toegankelijk zijn (24/7). Een natuurbegraafplaats dient een parkfunctie te hebben en levert daarmee een positieve bijdrage aan de leefomgeving van de inwoners.

Natuurwaarde

Draagt de natuurbegraafplaats bij aan de natuurwaarde in een gebied? Natuurbegraven moet substantieel bijdragen aan de ontwikkeling, het instandhouden en het beheer van natuur. De aanleg van een natuurbegraafplaats op een terrein met een lage natuurwaarde (zoals landbouwgrond) kan een positieve bijdrage leveren aan de natuur.

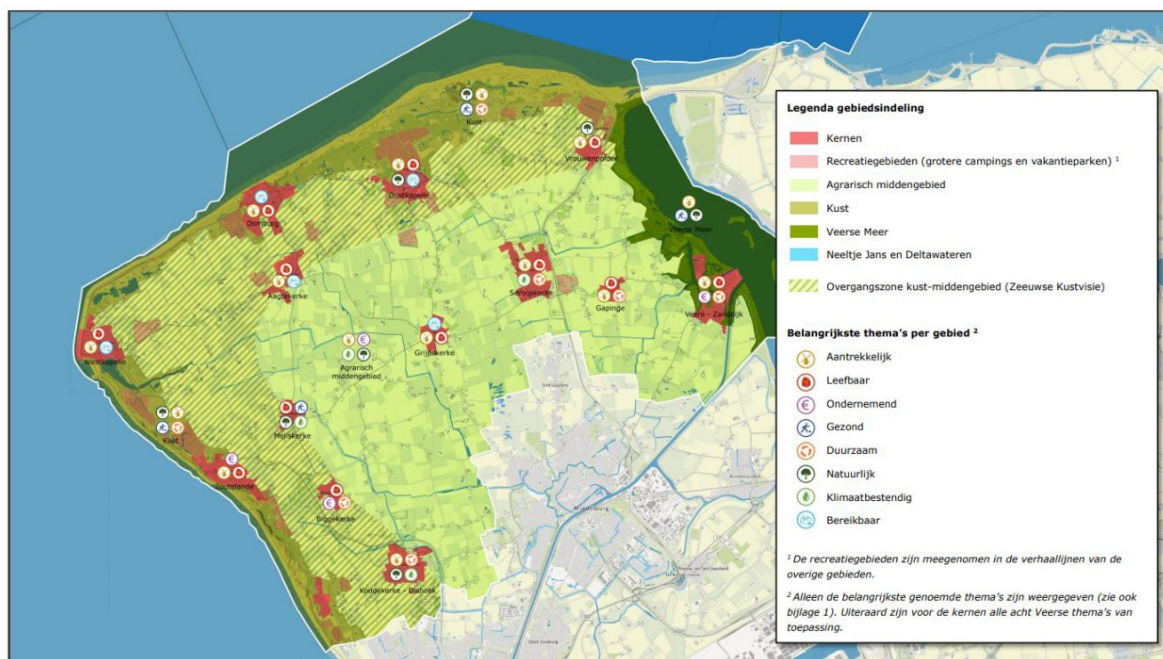
Op een natuurbegraafplaats is de begraaffunctie ondergeschikt aan de natuurfunctie. Bij toekenning van een locatie moeten er aan een aantal eisen worden voldaan zodat er verantwoord begraven wordt. Denk hierbij aan biologisch afbreekbare/vergankelijke materialen, het niet begraven als dit leidt tot verstoring van de natuur (bijvoorbeeld tijdens het broedseizoen) en het niet ruimen van graven (eeuwige grafurst).

3.2. Geschikte gebiedstypen

Vanuit de gemeentelijke omgevingsvisie is de gemeente opgedeeld in verschillende gebieden, te weten:

- Kernen
- Recreatiegebieden (grotere campings en vakantieparken)
- Agrarisch middengebied
- Kust
- Veerse Meer
- Neeltje Jans en Deltawateren
- Overgangszone kust-middengebied

Elk gebied kent zijn eigen kenmerken en doelstellingen. De aanleg van een natuurbegraafplaats heeft invloed op de ruimtelijke, ecologische en sociale context van een gebied. Het is daarom van essentieel belang dat een natuurbegraafplaats zorgvuldig wordt afgestemd op de specifieke eigenschappen en functies van het betreffende gebied. Op de onderstaande afbeelding staan de verschillende gebieden weergegeven. De gebiedsindelingen worden vervolgens toegelicht in samenhang met de komst van een eventuele natuurbegraafplaats.

Figuur 2: Gebiedsindeling volgens de gemeentelijke omgevingsvisie

Kernen

De gemeente Veere wil de eigen identiteit, leefbaarheid en kleinschaligheid van haar dertien kernen behouden en versterken, met maatwerk per kern. Er is aandacht voor passende woningbouw, voorzieningen, bereikbaarheid, duurzaamheid en behoud van groen en natuur. Een natuurbegraafplaats past binnen de kernen als deze kleinschalig, natuurinclusief en zorgvuldig ingepast wordt in het landschap, aansluit bij de identiteit van de kern en geen afbreuk doet aan de leefomgeving. Op basis van de indeling van de kernen is hier echter *beperkte ruimte* voor de komst van een natuurbegraafplaats.

Recreatiegebieden

De recreatiegebieden zoals beschreven in de visie *lenen zich niet* tot de realisatie van een natuurbegraafplaats.

Agrarisch middengebied

Het agrarisch middengebied van Veere wordt gekenmerkt door een afwisselend landschap met een sterke verwevenheid tussen landbouw, natuur en cultuurhistorie. Vrijkomende agrarische erven kunnen, mits zorgvuldig ingepast, een nieuwe woon- of recreatieve functie krijgen. Behoud van landschappelijke kwaliteiten, zoals het coulisselandschap, open zichtlijnen en cultuurhistorische elementen, staat centraal. Een natuurbegraafplaats *kan een passende, waardevolle functie* zijn in het agrarisch middengebied van Veere, mits deze zorgvuldig is ingepast in het landschap, kleinschalig blijft en bijdraagt aan natuur, rust en biodiversiteit, zonder de agrarische functie en cultuurhistorie aan te tasten. Vanwege het behoud van de open zichtlijnen is het dan ook wenselijk om voor een natuurbegraafplaats met een open karakter te kiezen.

Kust

De kust van Veere is een gevarieerd gebied met stranden, duinen, bossen, recreatieparken en buitenplaatsen, die samen een aantrekkelijke omgeving vormen voor natuur, recreatie en toerisme. De uitdaging ligt in het behouden van de balans tussen toerisme, natuur, cultuurhistorie en kustverdediging. De duinen, deels reliëfrijk en natuurrijk, bieden bijzondere uitzichten en bevatten waardevolle cultuurhistorische elementen zoals de Atlantikwall. De bosrijke binnenduintrand draagt bij aan landschap en recreatieve beleving, onder andere door natuurrijke recreatieparken. Via strandzoning worden stranden thematisch ingedeeld om zowel ontspanning als natuur- en sportbeleving te ondersteunen. Er

wordt ingezet op duurzame ontwikkeling van toerisme, met aandacht voor bereikbaarheid, spreiding van bezoekers en behoud van landschap en natuur.

Een natuurbegraafplaats *kan passen in de kustzone* van Veere, mits zorgvuldig ingepast in het landschap en buiten beschermde natuurgebieden zoals De Manteling. Het rustige karakter en de natuurbeleving sluiten goed aan bij het kustlandschap, maar er moet rekening worden gehouden met bodem, waterhuishouding, landschappelijke inpassing en de balans met recreatie en natuurwaarden. Vooral aan de binnenduinrand of in overgangszones met het agrarisch gebied kan het een waardevolle, natuurversterkende toevoeging zijn.

Veerse Meer

Het Veerse Meer is een Natura-2000 gebied en daarom *niet geschikt* voor de realisatie van een natuurbegraafplaats. De ongeschiktheid van het Natura-2000 gebied wordt in paragraaf 3.5 toegelicht.

Neeltje Jans en Deltawateren

Neeltje Jans en Deltawateren zijn *niet geschikt* voor de realisatie van een natuurbegraafplaats.

Overgangszone kust-middengebied

De overgang van de kust naar het agrarische middengebied is een waardevol landschappelijk contrast dat rust en ruimte biedt. Het behoud van het open agrarische karakter staat centraal. Grootschalige ontwikkelingen zijn hier ongewenst; enkel kleinschalige, zorgvuldig ingepaste uitbreidingen van bestaande accommodaties die bijdragen aan kwaliteit en diversiteit worden onder voorwaarden toegestaan. De komst van een natuurbegraafplaats moet dus *kleinschalig zijn en zorgvuldig ingepast* worden.

3.3. Technische eisen

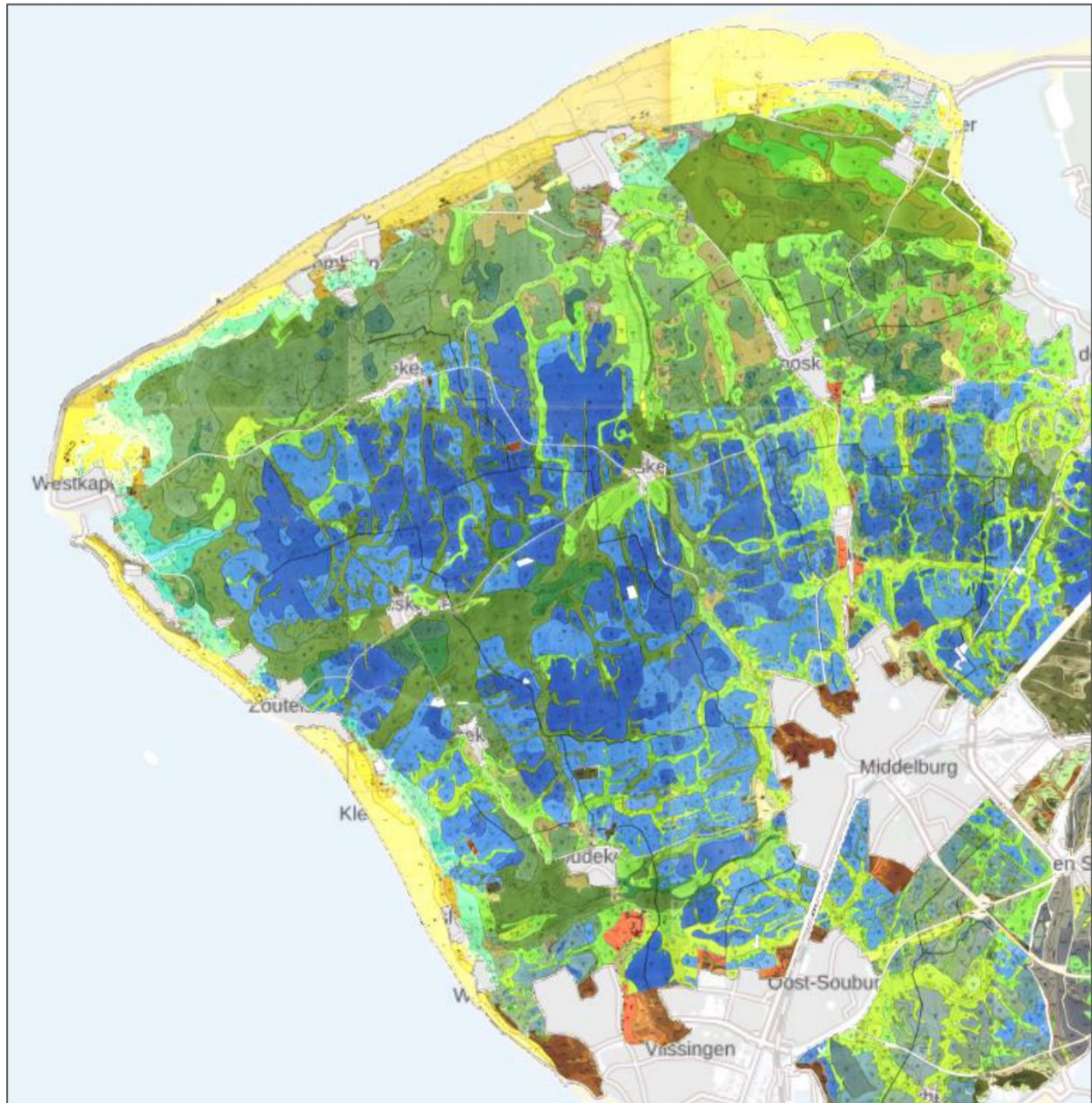
In het algemeen moet voldaan (kunnen) worden aan de technische adviezen zoals gesteld in de inspectierichtlijn van de Wlb en Blb. De locatie moet technisch geschikt zijn te maken voor een gebruik als begraafplaats (verteringsproces).

Bodem

Is de bodem geschikt voor de nieuwe functie? De bodem van een begraafplaats moet een zo groot mogelijk luchthoudend poriënvolume hebben, zodat voldoende zuurstoftoetreding is gewaarborgd om een aerobe vertering mogelijk te maken. Over het algemeen bevorderen bodems met een goede doorlatendheid de ontbinding, aangezien ze zowel zuurstof als micro-organismen toelaten om het ontbindingsproces te versnellen. Zandgronden zijn bijzonder gunstig voor ontbinding vanwege hun uitstekende waterdoorlatendheid en de beschikbaarheid van zuurstof. De beste ondergrond bestaat uit:

- Matig grof zand
- Zandeisen: M50 210 – 300 µm (µm is de korrelgrootte)
- Leemgehalte van maximaal 5%
- Organische stof gehalte maximaal 1%
- Het zoutgehalte van het zand maximaal 200 mg CL (chloor) per kg droge stof

De bodemkaart van de gemeente staat onderstaand weergegeven:

Figuur 3: Bodemkaart gemeente Veere, bron: Bodemdata.nl

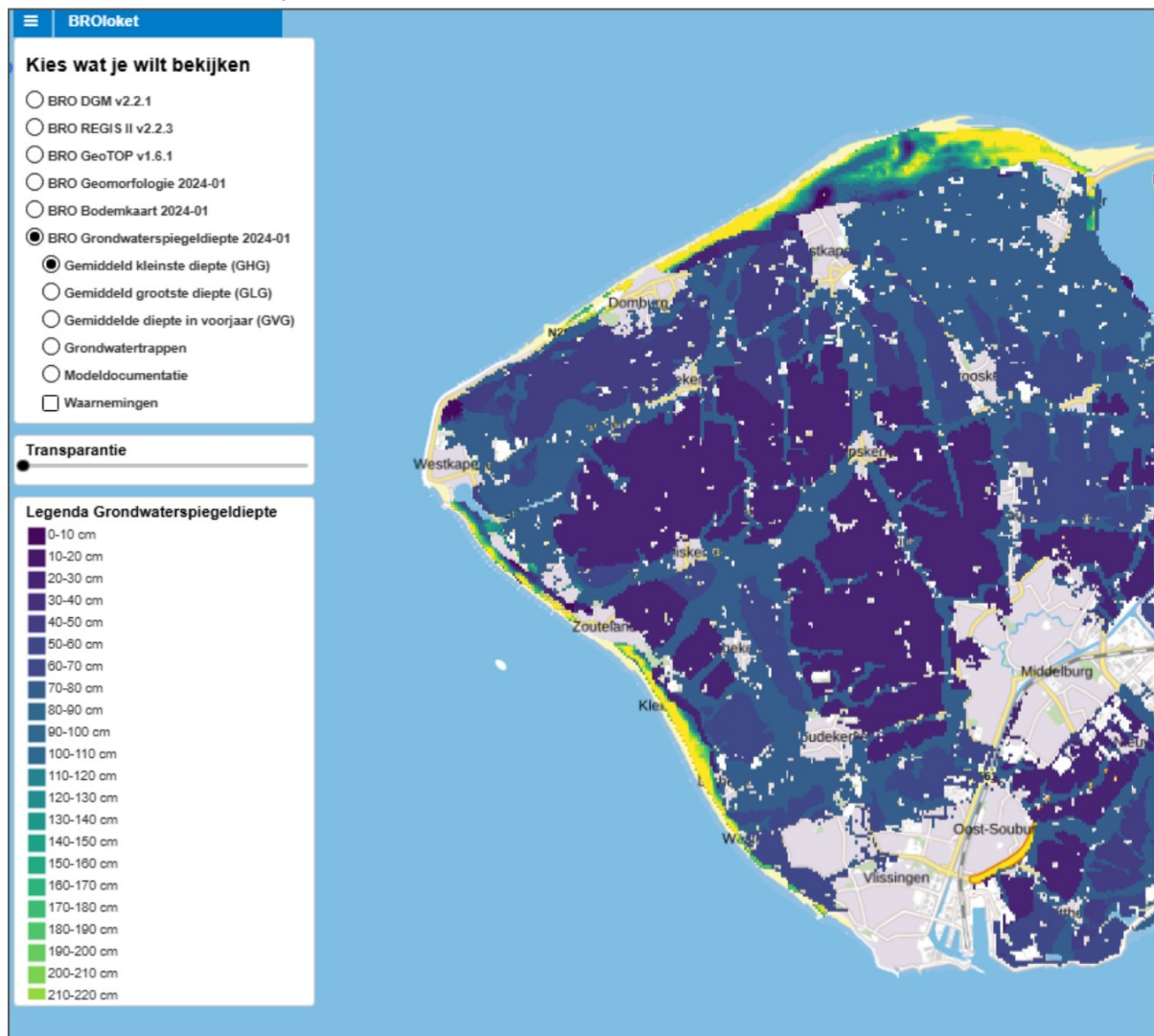
De bodem in Veere bestaat voornamelijk uit klei en zavel. Dit betreffen op de kaart de groene en blauwe delen oplopend van licht tot donker. De kustgebieden betreffen zand waarvan voornamelijk grof zand.

Grondwater

Is de grondwaterstand voldoende diep? De landelijke regelgeving is er op gericht dat een lijk goed ontbindt (verteert). Daarom mag het niet structureel in het (grond)water zijn begraven. De eis is dat de onderkant van een graf zich minimaal 30 cm boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) ter plekke bevindt. Een incidentele fluctuatie waarbij het lijk tijdelijk toch in het grondwater ligt is niet bezwaarlijk. De volgende concrete afstanden zijn van toepassing:

- één-diep begraven: de GHG dient minstens 1,35m beneden maaiveld te liggen;
- twee-diep begraven: de GHG dient minstens 2,05m beneden maaiveld te liggen.
- De locatie mag zich niet bevinden in een grondwaterbeschermingsgebied.

Op basis van de onderstaande kaart van het BRO-loket is te zien dat een groot deel van het buitengebied in de gemeente een hoge grondwaterstand heeft die zich op het eerste gezicht niet leent tot begraven. Dit dient echter locatie specifiek nader onderzocht te worden.

Figuur 4: GHG gemeente Veere, bron: BRO-loket

Geluid/akoestiek

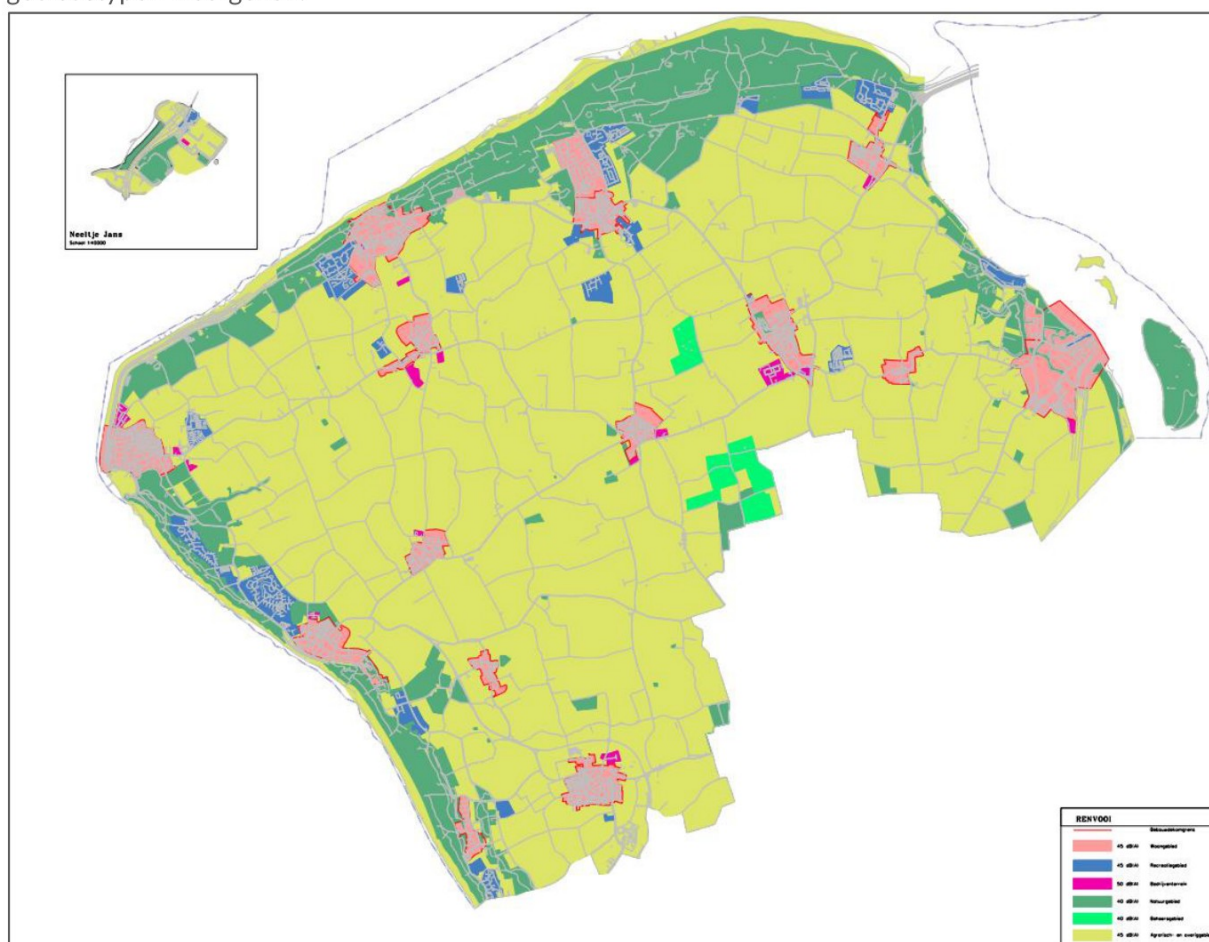
Is de omgeving voldoende rustig? Voor een natuurbegraafplaats is het belangrijk dat deze in een rustige omgeving ligt. Men wil de natuur beleven. Wegverkeerslawaaï of lawaai van recreatie, sport of bedrijven kan zeer storend zijn. Een richtlijn die voorkomt in de praktijk is dat eventuele geluidshinder niet meer bedraagt dan 45 dB om de rust te waarborgen op de begraafplaats. In de geluidsnota van de gemeente wordt ongeveer dezelfde norm gehanteerd. Er van uitgaande dat een natuurbegraafplaats in een gebiedstype zoals beheer-, natuur-, agrarisch- en buitengebied wordt gerealiseerd. Hieraan worden aan de verschillende gebiedstypen binnen de gemeente gebiedswaardes gekoppeld in dB(A):

Gebiedstype	Gebiedswaarde dB(A)	Omschrijving
Beheergebied	40	Zeer stil
Natuurgebied	40	Zeer stil
Agrarisch gebied/buitengebied	45	Stil
Woongebied	45	Stil
Recreatiegebied	45	Stil
Bedrijventerrein	50	Rustig
Concentratiegebied	50	Rustig

Tabel 1: Gebiedstypen en waarden in dB(A) in de gemeente Veere

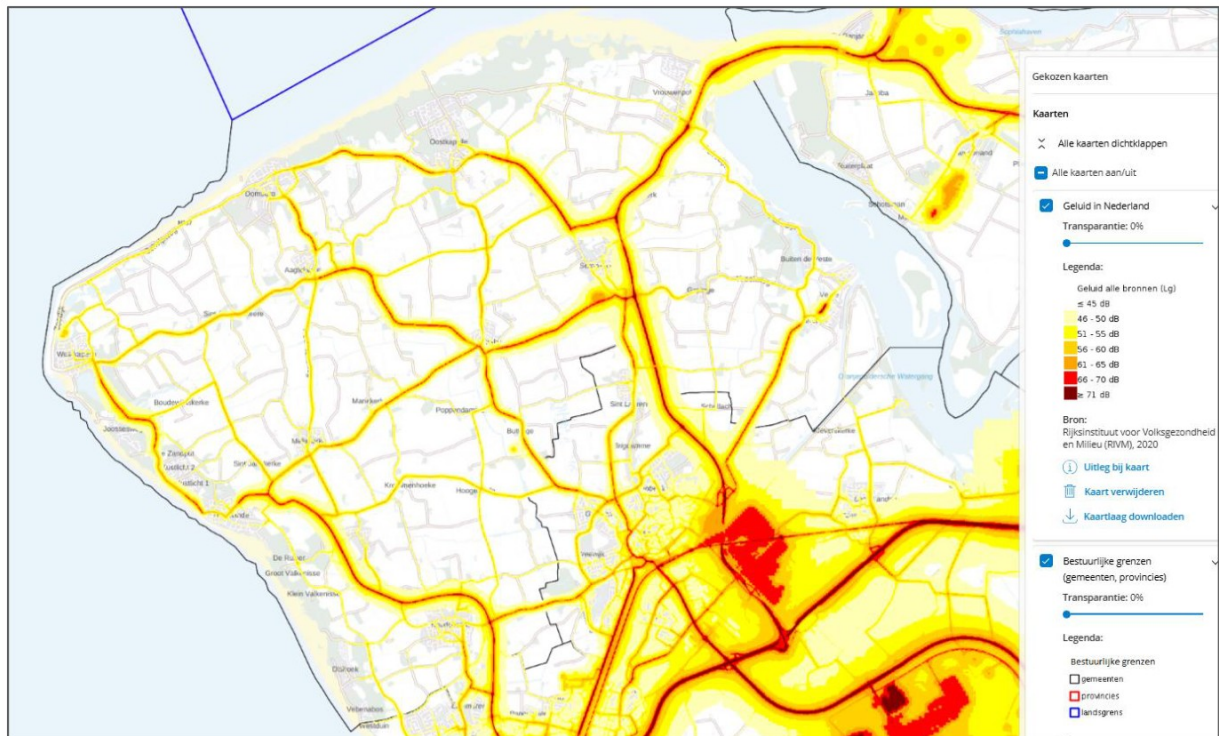
Een natuurbegraafplaats zal logischerwijs in een gebiedstype geplaatst worden zoals een beheer-, natuur- of agrarisch gebied. Dit betekent dus dat er sprake is van een geluidswaarde van 40 tot 45 dB(A)

Op basis van de gemeentelijke geluidkaart zijn alleen de bedrijventerreinen ongeschikt op basis van het geluid. Hier wordt namelijk een geluidsniveau van 50 dB(A) aan gekoppeld. De rest van de gebiedstypen zijn geschikt voor een natuurbegraafplaats voor het aspect geluid. In de onderstaande figuur zijn de gebiedstypen weergegeven:

Figuur 5: Gemeentelijke geluidkaart (2007)

Daarnaast zijn het vooral de wegen die voor geluidsoverlast zorgen binnen de gemeente. Op de onderstaande kaart is het dB(A) weergegeven van de geluidbronnen zoals wegverkeer, treinen en vliegverkeer.

Figuur 6: Geluid in de gemeente Veere, bron: Atlasleefomgeving

Op basis van de bovenstaande kaart lijken de gebieden in de nabijheid van grotere wegen minder geschikt voor de realisatie van een natuurbegraafplaats, vanwege de verhoogde geluidsbelasting en het verminderde gevoel van rust.

3.4. Maatschappelijke eisen

Doelgroep

Biedt de natuurbegraafplaats een laatste rustplek voor de bewoners van Veere? In de gemeentelijke verordening is bepaald dat een overledene op de gemeentelijke begraafplaatsen slechts begraven mag worden als er sprake is van een sociale binding met gemeente Veere. Voor een natuurbegraafplaats kunnen echter andere regels worden vastgesteld. Het bepalen van de doelgroep heeft wel invloed op de uiteindelijke behoefte. Wanneer de gemeente ervoor kiest om uitsluitend overledenen met een sociale binding aan de regio te begraven, zal de vraag naar grafplaatsen aanzienlijk lager zijn dan wanneer de natuurbegraafplaats wordt opengesteld voor iedereen. Het toeristische karakter van de gemeente speelt hierin een belangrijke rol. Veel mensen voelen zich door hun toeristische ervaringen verbonden met Zeeland. Binnen deze groep is waarschijnlijk een aanzienlijke belangstelling om begraven te worden op een natuurbegraafplaats in deze provincie.

Indien de begraafplaats toegankelijk wordt voor deze bredere doelgroep, is de kans groot dat de maximale capaciteit sneller wordt bereikt. De gemeente moet dus een afweging maken voor wie de natuurbegraafplaats ontwikkeld wordt.

Eigendomssituatie/continuïteit

Kan de natuurbegraafplaats onafgebroken gebruikt worden? De grond moet vrij zijn van alle rechten van derden; er kan geen andere partij aanspraak maken op de grond. Dit is een voorwaarde voor continue grafrust. Daarnaast moet de eigenaar aantonen dat het voortbestaan van de natuurbegraafplaats ook in de toekomst is gewaarborgd. Daarbij rijst onder meer de vraag hoe het onderhoud wordt geregeld zodra de begraafplaats volledig in gebruik is genomen.

Privacy

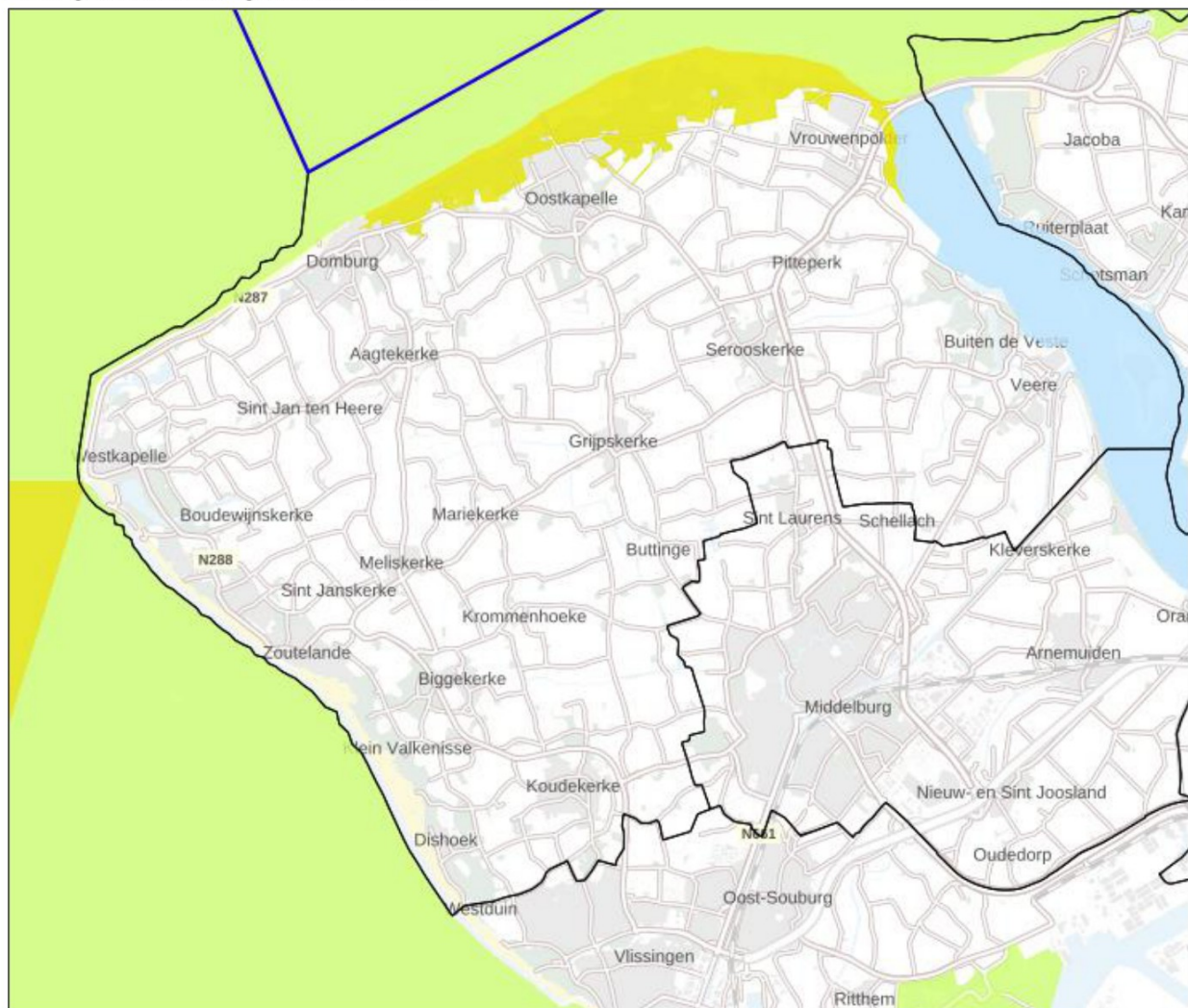
Ligt de natuurbegraafplaats op een rustige plek? Een begraafplaats is een plek waar de privacy van nabestaanden gewaarborgd moet zijn. Aan de andere kant zullen omwonenden en passanten geen hinder moeten ondervinden voor activiteiten op de begraafplaats. Ligging van een natuurbegraafplaats ten opzichte van woningen, wandelpaden en dergelijke is een aandachtspunt.

3.5. Natuurbescherming

Natura-2000

Hoewel het idee van begraven in de natuur aantrekkelijk klinkt, zijn er belangrijke voorwaarden aan verbonden. Niet elk stukje natuur is geschikt of toegestaan voor een natuurbegraafplaats. Zo gelden er duidelijke beperkingen voor gebieden die van bijzondere ecologische of aardkundige waarde zijn.

Een natura-2000 gebied brengt bijvoorbeeld strenge voorwaarden met zich mee. Een natuurbegraafplaats moet in lijn staan met plaatselijke natuurdoelen en moet een minimale impact hebben op aanwezige flora- en fauna. De realisatie en het gebruik van een natuurbegraafplaats in een natura-2000 gebied heeft echter nadelige impact op het gebied. Een natura-2000 gebied leent zich dus niet voor de komst van een natuurbegraafplaats. De onderstaande kaart geeft een beeld van de natura-2000 gebieden in de gemeente Veere.

Figuur 7: Kaart Natura-2000 gebieden gemeente Veere, bron: Atlasleefomgeving

NatuurNetwerkZeeland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nog aan te leggen natuurgebieden in Nederland. Het Zeeuwse deel van dit natuurnetwerk heet Natuurnetwerk Zeeland (NNZ). Het doel van het natuurnetwerk is behoud en versterking van het aantal soorten in het wild voorkomende planten en dieren. De natuurgebieden van het Natuurnetwerk Zeeland dragen ook sterk bij aan de identiteit van Zeeland. Daarnaast zijn ze belangrijk voor de kwaliteit van Zeeland als woon- en werkgebied.

De provincie Zeeland streeft naar uitbreiding van bos binnen én buiten het Natuurnetwerk Zeeland (NNZ), als onderdeel van de landelijke Bossenstrategie. Bosontwikkeling draagt bij aan CO₂-reductie, biodiversiteit en natuurherstel. Uitbreiding van bos biedt ook mogelijkheden voor de realisatie van een natuurbegraafplaats. Natuurwaarde kan tegelijkertijd verhoogd worden met de komst van een natuurbegraafplaats. Denk hierbij aan het omvormen van agrarisch gebied tot een bos met natuurbegraafplaats. Het Natuurbeheerplan Zeeland vormt het beleidskader voor uitvoering van deze bosontwikkeling binnen het NNZ, in lijn met de provinciale Bosvisie (2020).

Locatiekeuze bosontwikkeling

- Primaire zoeklocaties: plekken waar in het Natuurbeheerplan al bos is voorzien, maar nog niet aanwezig is.
- Secundaire zoeklocaties: bestaande natuurgebieden waar bosontwikkeling kansrijk is, mits dit bijdraagt aan natuurkwaliteit.

Randvoorwaarden

- Bosontwikkeling moet per saldo leiden tot méér biodiversiteit.
- Kwaliteitstoetsen en ecologische afwegingen zijn verplicht.
- Geen aantasting van zeldzame natuurtypen of waardevolle landschapselementen.
- Altijd realisatie van een natuurbostype volgens ecologisch ontwerp.
- Bij voorkeur spontane bosontwikkeling vanuit bestaande natuurstructuren.

Uitvoering

- Initiatiefnemers maken het ecologisch en landschappelijk ontwerp, afgestemd met de provincie.
- Ontwerpen moeten passen binnen de Bosvisie en het Natuurbeheerplan.
- Investerings in nieuwe natuur en kwaliteitsverbetering komen in aanmerking voor SNL-subsidie (Subsidiestelsel Natuur en Landschap).

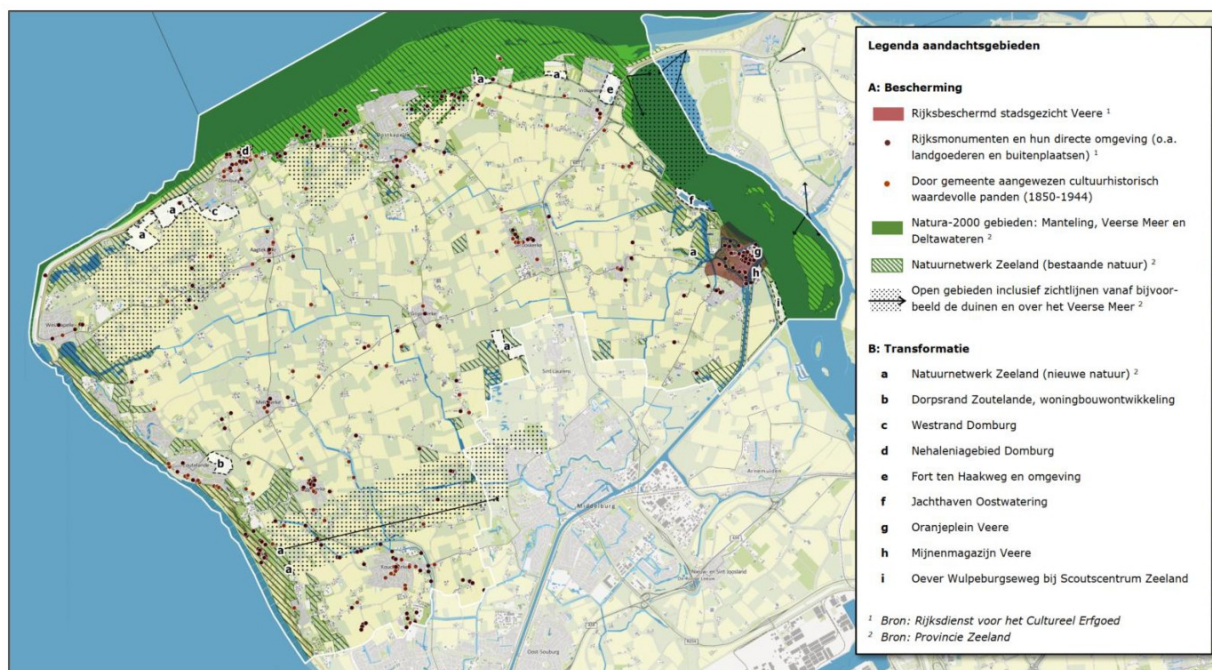
Vanuit de bosvisie heeft de gemeente een kansenkaart ontwikkeld. De kansen die zich kunnen koppelen met de realisatie van een natuurbegraafplaats zijn. Op de volgende pagina is de kansenkaart weergegeven:

Figuur 8: Kansenkaart ontwikkeling opgaande beplanting, bron: Atlas van Zeeland

Aandachtsgebieden

Vanuit de gemeentelijke omgevingsvisie zijn er ook aandachtsgebieden vastgesteld. In Veere zijn meerdere aandachtsgebieden aangewezen op basis van bestaand beleid en bestaande kwaliteiten. Deze gebieden volgen twee ontwikkelstrategieën: A. Beschermen en versterken van bestaande waarden (zoals natuur, landschap en cultuurhistorie) en B. Transformatie door gebiedsgerichte ontwikkeling waar ruimtelijke kwaliteiten onder druk staan. In beschermingsgebieden is ontwikkeling slechts beperkt mogelijk onder strikte kwaliteitsregie, terwijl in transformatiegebieden meer ruimte is voor nieuwe functies, mits die passen bij de omgeving. De mogelijke locatie van een natuurbegraafplaats moet afgestemd worden op de ontwikkelstrategie en passend zijn bij de specifieke doelstellingen. Op de volgende kaart zijn de gebieden aangeduid:

Figuur 9: Aandachtsgebieden gemeente Veere vanuit de omgevingsvisie

4. Mogelijkheden van exploitatie

Niet alleen de locatiekeuze is van belang, maar ook de wijze van exploitatie van de natuurbegraafplaats. De mogelijkheden zijn hieronder kort op een rij gezet.

4.1. Ontwikkelen, beheren en exploiteren vanuit de gemeentelijke organisatie

De gemeente kan er voor kiezen om alles in eigen hand te houden.

Voordelen:

- Eigen regie. Hiermee is continuïteit gewaarborgd, ook in het kader van wet-regelgeving, registratieplicht, grafrust enz.
- Kennis en kunde. Binnen de gemeente zijn er deskundigen aanwezig op het gebied van flora en fauna en ruimtelijke ontwikkeling die een de natuurbegraafplaats kunnen beheren en kennis hebben van de gemeentelijke natuurbeheerplannen.
- Klantenbinding. Door het volgen van de markt, het inspelen op de vraag en het luisteren naar de klant zorgt de gemeente voor klantenbinding en betrokkenheid van en met haar inwoners.
- Financiën. De gemeente houdt potentiële klanten zelf, waardoor opbrengsten mede ten gunste komen van de exploitatie van de gemeentelijke begraafplaatsen.
- Inrichting van het terrein. De gemeente bepaalt bij eigen regie de afmetingen van de natuurbegraafplaats, inrichting en omvang van de graven.
- Natuur en natuurontwikkeling. De gemeente draagt actief bij aan natuurontwikkeling en voert hier regie op door het ontwikkelen van beheerplannen. De inkomsten van de natuurbegraafplaats kan de gemeente inzetten voor verdere natuurontwikkeling en -beheer.
- Investeringskosten. De investeringskosten zijn relatief laag als de gemeente een natuurbegraafplaats ontwikkeld op een stuk grond dat al in eigendom is.
- Biedt de mogelijkheid om de natuurwaarde te vergroten mits zorgvuldig ingepast waardoor het gemeentelijk beleid (mede) wordt uitgevoerd.

Nadelen:

- Financiën. Omdat de graven zeer lange graftermijnen hebben zijn, komen er eenmaal inkomsten binnen bij de gemeente per graf. Het beheer van de natuurbegraafplaats loopt echter wel door.

4.2. Ontwikkelen, beheren en exploiteren door een private partij

De gemeente kan er ook voor kiezen om de verantwoordelijkheid voor een natuurbegraafplaats bij een marktpartij neer te leggen.

Voordelen:

- Slagvaardig en efficiënt. Private organisaties kennen kortere beslislijnen en werken niet in een politiek-bestuurlijke context, waardoor ze sneller kunnen handelen.
- Laag financieel risico voor de gemeente. De gemeente heeft geen inkomsten, maar ook geen uitgaven. Het financiële risico van de exploitatie ligt bij de private partij.
- Betrokken. Een private partij heeft doorgaans een bedrijfsvoering waarin service hoog in het vaandel staat.

Nadelen:

- Weinig regie. Het gemeentebestuur heeft weinig tot geen invloed op de natuurbegraafplaats en heeft hiermee geen sturing op natuurontwikkeling en beheer, soort klanten en continuïteit (zoals eeuwige grafrust) en op de tarieven.
- Concurrentie met gemeentelijke begraafplaats. Door een private partij een marktaandeel te geven, zal de concurrentie toenemen. Dit kan leiden tot een daling van inkomsten op de gemeentelijke begraafplaats met wellicht een negatieve exploitatie tot gevolg.
- Kennis en kunde. Het is de vraag of een private partij voldoende kennis en kunde heeft om een natuurbegraafplaats te ontwikkelen, exploiteren en beheren. Heeft de partij bijvoorbeeld voldoende binding met de inwoners en voldoende expertise t.a.v. natuurbeheer en ontwikkeling?
- Binding met de inwoners. Private organisaties kennen een bedrijfsmatige exploitatie en hebben tot doel om zo snel mogelijk de graven te vullen. Hiermee staat het uitgangspunt van de gemeente om een natuurbegraafplaats voor eigen inwoners te realiseren onder druk.

4.3. Overige vormen van beheer

Er zijn ook andere vormen van beheer denkbaar. Bijvoorbeeld een private partij die de natuurbegraafplaats beheert en exploiteert in opdracht van de gemeente. De gemeente voert op deze manier zelf regie en heeft invloed op de inrichting van de begraafplaats, de doelgroep, continuïteit en natuurbeheer-en ontwikkeling. De gemeente kan ook aanvullende eisen opnemen richting private partij. Zoals het onderkennen van de gedragscode van de Brana (Branche organisatie Natuurbegraven). Brana waarborgt de kwaliteit, continuïteit en profilering van dit type begraafplaatsen. Daarnaast kan de gemeente eisen dat de private partij de begraafplaats alleen mag exploiteren als ze samenwerkt met deskundige organisaties en instanties. Waar mogelijk lokaal.

Bij een dergelijke tussenvorm is het van belang dat de taken, rollen en verantwoordelijkheden tussen de partijen duidelijk worden afgestemd en vastgelegd.

5. Conclusie

Een natuurbegraafplaats in de gemeente Veere is mogelijk, mits deze op zorgvuldige wijze wordt ingepast in het landschap en voldoet aan zowel technische als maatschappelijke eisen. De begraafplaats moet aansluiten bij de gebieds- en ontwikkelingsdoelen zoals vastgelegd in de omgevingsvisie.

In een open landschap ligt het bijvoorbeeld voor de hand om te kiezen voor een open natuurbegraafplaats in plaats van variant in een bos. Daarbij geldt dat een natuurbegraafplaats te allen tijde de natuurwaarden moet versterken.

In de tabel staan de gebiedsindelingen vanuit de gemeentelijke omgevingsvisie en de mogelijkheid tot realisatie van een natuurbegraafplaats weergegeven:

Gebied	Wel of niet geschikt voor een natuurbegraafplaats
Kernen	Niet geschikt door beperkte ruimte
Recreatiegebieden	Niet geschikt
Agrarisch middengebied	Geschikt, mits zorgvuldig ingepast
Kust	Geschikt, mits zorgvuldig ingepast
Veerse Meer	Niet geschikt
Neeltje Jans en Deltawateren	Niet geschikt
Overgangszone kust- middengebied	Geschikt, mits zorgvuldig ingepast

Tabel 2: Gebiedsindeling en mogelijkheid tot realiseren natuurbegraafplaats

Aanvullend op de in de notitie benoemde kaders geldt dat ieder initiatief voor een natuurbegraafplaats maatwerk is. Voor elke locatie is aanvullend onderzoek nodig om de specifieke ruimtelijke, ecologische en technische eisen inzichtelijk te maken. Hierbij kan gedacht worden aan bodem- en wateronderzoek, landschappelijke inpassing, ecologische effecten en de lange termijn borging van beheer en onderhoud.